

بهداشت محیط روستا

فعالیت‌های بهداشت محیط در روستا

1- بهداشت آب :

الف: کنترل کیفیت آب با کلرسنجی و نمونه برداری میکروبی و شیمیایی

ب: بازرسی تاسیسات آبرسانی شامل

- بازدید از محل برداشت آب اگر رودخانه است اسکله برداشت آب

- سیستم تصفیه فیزیکی آب شامل حوضچه های اولیه و ثانویه و کلریناتور و مخزن هوایی

- بازدید از شبکه توزیع آب از لحاظ کنترل شکستگی ها (در صورت شکستگی گزارش تلفنی و کتبی به واحد مربوطه)

* پرونده بایگانی (پرونده سلامت آب) : شامل مکاتبات انجام شده ، بایگانی کلر سنجی های انجام شده ، آزمایشات میکروبی و شیمیایی انجام شده

2- فاضلاب :

هدایت فاضلاب توالت ها در چاه توالت بصورت دیواره سازی از 3 متر زیر زمین و ادامه تا 30 الی 50 سانتی متری سطح زمین و درب جهت تخلیه . و چاه بوسیله یک لوله و شتر گلو از زیر سنگ به سنگ توالت متصل شود.(توالت باید دارای شرایط بهداشتی باشد)

- یک پرونده در مورد توالت های بهداشتی در مرکز باشد.(شامل درصد بهداشتی ، مصالح اختصاص داده شده و فعالیت‌های انجام شده و ...)

- فاضلاب سطحی باید با جداول فاضلاب رو به خارج از روستا هدایت شوند.(با توجه به اینکه بار آلودگی کم فاضلاب سطحی در صورت امکان انتقال و دفع به رودخانه ، به رودخانه منتقل شوند در صورت نبود رودخانه یا چاه جاذب بهتر است از سپتیک استفاده شود)

3- زباله :

بهتر است هر روز و یا حداکثر یک روز در میان تخلیه شود با توجه به قانون مدیریت پسماند وظیفه جمع آوری و دفع مناسب و بهداشتی زباله ها با دهیاری و بخشداری می باشد.

بهتر است جمع آوری و دفع زباله ها و فضولات حیوانی با نظارت مسولین بهداشتی منطقه انجام شود. در صورت نبود امکانات جهت دفن بهتر است مکانی مناسب جهت دفع و تلبار کردن فراهم شود (فاصله مناسب محل دفع حدود 20 کیلومتر است (شعاع پرواز مگس خانگی 20 کیلومتر است) ولی با توجه به شرایط می توان این فاصله را کمتر نمود و اطراف محل دفع باید حصار کشی شود و از ورود افراد و حیوانات اهلی و وحشی به محل جلوگیری نمود.

- می توان افرادی که بهر نحوی با برنامه جمع آوری و دفع بهداشتی زباله های خانگی و فضولات حیوانی همکاری نمی کنند و اقدام به پخش زباله ها به صورت غیر بهداشتی می کنند طبق ماده 688 قانون مجازات اسلامی برخورد قضایی کنیم.

* در مورد دفع زباله و پرونده ماده 688 هر کدام پوشه جداگانه تشکیل شود و اقدامات انجام شده درون آن قرار بگیرند. (ماده 688 : که شامل دفع غیر بهداشتی فاضلاب و زباله و توزیع آب آشامیدنی آلوده که بهر نحوی تهدیدی علیه بهداشت عمومی جامعه شود.)

4- بهداشت مسکن :

باید طبق برنامه زمانبندی بهورز که هر ساله در ابتدای سال می نویسد انجام شود و مشکلات و مسائل بهداشت محیطی منزل در دفتر بازدید با علامت مثبت در ابتدای سال ثبت می شود همچنین دفتر بهداشت محیط و در پوشه خانوار در برگ آخر که مربوطه به نواقص بهداشت محیطی و ایمنی منزل است ثبت می گردد که در هر بازدید از منزل طبق برنامه زمانبندی در دفتر بهداشت محیط مشکلات و پیگیریهای لازم نوشته می شوند.

- کרוکی روستا ها نقشه راه و تاسیسات نیز باید در مرکز نصب شوند.

- پوشه پیگیری مراکز تهیه و توزیع مواد غذایی در مراکز بهداشتی درمانی و پوشه مادر در خانه های بهداشت نگهداری شوند.

- شاخصهای بهداشت محیطی در مراکز بهداشتی و در خانه های بهداشت نصب شوند.

- برنامه زمانبندی در خانه های بهداشت نصب شوند و بازدید از منازل طبق برنامه انجام شود.

بهداشت محیط روستا

یکی از وظایف اساسی بهداشت محیط ، بهسازی محیط روستائی می باشد . که توسط بهورزان کاردانهها و کارشناسان بهداشت محیط با آموزش و راهنمایی خانوار روستائی و صرف هزینه ناچیز توسط دانشگاه علوم پزشکی با خود یاری و همکاری مردم روستا نسبت به بهسازی محیط روستا اقدام می گردد .

اهم فعالیتها در زمینه بهسازی محیط روستاها به شرح زیر می باشد

1- بهسازی چشمه های آب در روستاهای زیر 20 خانوار که فاقد هر گونه آب آشامیدنی می باشد که با بهسازی چشمه های موجود و حفاظت آن از آلودگی محیط بصورت شیر برداشت عمومی و یا بهسازی چشمه ، آب سالم در اختیار مصرف کنندگان قرار داده میشود .

2- جدا سازی محل زندگی دامها از خانوار روستائی که ضمن آموزش به خانوار روستائی و هماهنگی به جهاد کشاورزی نسبت به احداث و یا جداسازی دامداریهای سنتی از منازل مسکونی اقدام می گردد . که باعث کنترل محیط سکونت از بیماریهای مرتبط با دام و کود حیوانی به انسان می گردد

3- بهسازی کوچه و معابر عمومی در روستا که به منظور کنترل گرد و خاک یکی از فعالیتها ، بهسازی کوچه ها در روستا می باشد که ضمن آموزش اهالی هماهنگی لازم با بنیاد مسکن ، جهاد کشاورزی در مورد اجرا نمودن طرح هادی در روستا صورت می گیرد

4- بهسازی مستراح روستائی که مهمترین اولویت بهداشت محیط احداث و بهسازی توالت و روستائی می باشد که با اعتبار ناچیزی که در اختیار این واحد قرار می گیرد نسبت به خرید مصالح مورد نیاز از قبیل سیمان ، کاشی ، سره بهداشتی ، دروپنجره ، ایرانیت ، لوله آب و فاضلاب اقدام و در حد 30 درصد از هزینه بهسازی احداث در اختیار روستائیانی که فاقد مستراح بهداشتی میباشند قرار می گیرد تا با آموزش و خود یاری نسبت به بهسازی مستراح خود اقدام نمایند

5- دفع بهداشتی فاضلاب منازل : خانوارهایی که دارای دفع غیر بهداشتی فاضلاب منازل می باشند از طریق آموزش راهنمایی لازم جهت حفر چاه جاذب فاضلاب انجام می شود و در صورت امکان مکاتبه جهت اجرای پروژه جمع‌آوری فاضلاب روستائی صورت می گیرد .

خرید مصالح ساختمانی توسط بهداشت محیط استان و شهرستانها صورت می گیرد مصرف و توزیع مصالح ساختمانی توسط بهورزان و کاردان های مستقر در مراکز بهداشتی درمانی صورت می گیرد .

آنچه یک کاردان یا کارشناس بهداشت محیط در بازدید از خانه بهداشت از بهورز بخواهد یا مسائلی که باید در خانه بهداشت کنترل گردند.

1- وجود پرونده سلامت آب به تفکیک منابع

2- کلسنجی های روزانه

3- کلر مادر به همراه ظرف مخصوص نگهداری کلر مادر

4- پرونده شورای بهداشت به همراه پیگیری مصوبات شورا

5- بررسی دو پرونده اماکن و مراکز تهیه و توزیع مواد غذایی

6- پرونده 4 خانوار به صورت رندوم با دفاتر بهداشت محیط و بازدید از منازل با جدول بازدید سالانه کنترل گردند.

7- از بهورز درباره نحوه تهیه کلر مادر بعلاوه نحوه سنجی و نحوه نمونه برداری آب آشامیدنی سوال و آموزش داده شود.

بهبودی محیط

فعالیت بهبودی:

خانه های بهداشت می تواند زمینه های گسترده ای را در برگیرد، از جمله موارد زیر را شامل باشد:

- پیگیری برای تأمین آب مصرفی سالم و ضد عفونی کردن آبهای آشامیدنی با مشارکت مردم
- کمک به تهیه توالی بهداشتی و دستشویی
- آموزش و فراهم آوردن وسایل و کمک های لازم برای صاف کردن دیوارها، عایق سازی کف، تأمین پنجره و نور کافی برای اتاقها و پوشش پنجره ها برای جلوگیری از ورود حشرات و مگس
- آموزش مردم و همکاری لازم برای دفع صحیح زباله
- آموزش جداسازی درست و منطبق با ضوابط بهداشتی محل زیست از محل نگهداری دام و طیور
- راهنماییهای لازم در باب جمع آوری و دفع فضولات حیوانی
- توجه خاص به بهداشت محیط مدارس که با گروه آسیب پذیرتری سروکار دارد.
- بهداشت محیط و کارگاههای کوچک و خانگی (پنیرسازی، قالی بافی و...)

بهداشت محیط اماکن عمومی:

- بهداشت محیط اماکن عمومی نظیر مسجد، مغازه ها و ... هر سه یکبار ماه کنترل گردد.
- بهداشت محیط مرکز تهیه و توزیع مواد غذایی و سلامت مواد عرضه شده:
- کنترل بهداشت و سلامت مواد غذایی در رستورانها و کافه ها، قصابیها، لبنیات فروشیها و... هر دو ماه یکبار صورت می گیرد.

بازدید منزل:

بازدید از منازل روستایی به دلایل زیر از اهمیت زیادی برخوردار است:

- دوستی و ارتباط کارکنان بهداشت را با خانواده ها ارتقاء می بخشد.
  - موجبات آموزش چهره به چهره با آموزش گیرندگان را فراهم می کند
  - واقعیت محیط زیست مردم و شرایط طبیعی زندگی آنان را به کارکنان خانه بهداشت نشان می دهد.
  - معلوم می کند که درک افراد مختلف از دستورهای بهداشتی در عمل چگونه است و در چه مواردی و چطور باید این عملکردها را تصحیح نمود.
  - امکان پیگیری درمانی بیماران مزمن و مراقبتهای ویژه را فراهم می سازد.
- بنابراین بازدید منزل نباید تنها به پرکردن فرمها منحصر شود، بلکه باید با استفاده از تمام فنون تربیتی، سنتی، فرهنگی، هوش و ذکاوت فردی عوامل اجرایی، به صورت فعالیتی ثمر بخش و مؤثر در آید.